

Seminář Aria [2016]

Jsoucí je buď možné nebo uskutečněné; jsoucí možné se stává skutečným v pohybu. Pohyb je přechod jsoucího možného ve jsoucí uskutečněné.

Problém: jaký je ontologický status „možného“?

Neskutečné může (ale nemusí být) možné. Jak je to s nemožným?

Je nemožné totožné s nejsoucím? Může se nemožné měnit v možné?

Pokud ano, musíme připustit, že se může měnit též ve skutečné.

Aplikace na „událost“:

Na svém začátku je celá událost možná, a postupně se uskutečňuje.

Ve svém průběhu je událost jednak možná (její budoust), jednak skutečná (její bylost? Nebo spíš jen aktuální přítomnost?).

„Možná jsoucnost“ různých fází budousti není pro všechny fáze stejná, ale musíme předpokládat, že tyto fáze jsou v nějakém pohybu, i když nejsou ještě aktualizovány v tom kterém uskutečňování. Podobně, i když zároveň odlišně, se to má s různými fázemi bylosti, které se s postupem uskutečňování celé události stávají stále „bylejšími“ (a minulejšími, tj. staršími).

Náš myšlenkový experiment vlastně spočívá v tom, že nejprve ustavíme a zavedeme pojem „události“, což znamená, že předběžně ustavíme intencionální model události, a pak budeme pokusně zavádět tento pojem do některých (jen

vybraných!) aristotelských souvislostí. Tak např. dáme Aristotelův výměr pohybu jakožto uskutečňování možného do souvislosti s „událostí“.

Co vlastně můžeme říci o „události“? Událost je nepochybně nějaký pohyb – událost se děje, postupně se stává či uskutečňuje. Je však to, co se už uskutečnilo (tj. prošlo svou aktuální fází), opravdu „skutečností“? Jistě to skutečností bylo, ale přece nyní už to skutečností není, neboť to už pominulo, přestalo to být aktuální přítomností a stalo se to minulostí.

Není-li to však aktuální skutečností, můžeme to zařadit mezi možnosti?

Může nějaká fáze, která jednou již pominula, přijít znovu jako aktuálně přítomná? Pokud ano, znamenalo by to, že se událost v jistém rozsahu vrátila sama k sobě. Můžeme to zásadně připustit? Snad ano, když za takovou událost budeme třeba považovat kus vlnění „kvanta“ (jeden vrch a jeden důl). Taková vlna se stále opakuje a my to můžeme popsat jako pohyb „šíření energie“.